

REPUBLIKA

SHQIPTARE

Fletorja

Zyrtare

Sundohet me anen e Zyres së Shtypit

PAJTIME: për një mot fr. ar 12 në
Shqipëri; fr. ar 20 jashtë;Drejtimi: Zyra e Shtypit
TIRANËNjë copë e javës fr. ar 0.25 ; një copë
e javës së kaluar fr ar 1.00.

Bisedimet e Senatit

Mbledhja 47

E Marte 17 XI 1925 ora 10 para dr.

(Kryeson Z Pandeli Evangjeli
(Vijon nga num. 93)

Art. 5. Përmbledhja e shumave të
zbrituna prej Kapitujve të përmendun
në nenet 1, 2, 3 e 4 prej Fr. ari 32.000
mvishen Kap. 8. Shpenzime të mbe-
shefta të Buxhetit të M. P. Mbrend-
shme.

Art. 6. Me zbatimin e kësaj Ligje
deletrohen M. Financave dhe ajo e
P. Mbrendshme.

Art. 8. Këjo Ligjë hyen në fuqi
qysh në ditën e shpalljes së sajë në
Fletoren Zyrtare.

Këndohet rraporti justifikues si
vijon :

Kemi nderin t'ju lajmërojmë se
Kredija e shpenzimeve të mshefta
për arsyanat që i kan qenë çfaqë kë-
aj Ministri të dituna dhe prej atij
këshillit janë tuj mbarue.

Tuj qenë se deri në mbarim të
titit Financiar në udhëtim kemi ne-
vojë të domosdoshem edhe për një
kredi tjetër prej Fr. ari 32.500 bash-
angjitur kemi nderin të ju paraqi-
mim një Projekt-Ligjë mbi transferi-
met që, duhet të bahen prej Kapitu-

llavë të ndryshme në ato të shpen-
zimeve të mbëshefta të Buxhetit të
kësaj Ministrije pa ju randue dhe ar-
kës së Republikës me ndonji Kreditë
të rij.

Lutem pra kini mirësinë me e bi-
sedue çeshtjen dhe në qoftë se do të
shifet e pelqyeshme edhe prej atij kë-
shilli të urdhënoni që të intervenohet
pranë autoritetvet Kompëtent për nxie-
rjen e vendimit Ligjues të nevojshme.

Shtojmë se Kreditët e Kapitujve që
do të paksohen janë teprice e nukë
na duhet që të çfaqet nevojë për to
deri në fund të vitit Financiar në
Udhëtim.

Lutemi na lajmeroni Përfundimin.
ZANA. Në rendin e ditës.

Këndohet shkresa e Dhomës së De-
putetve Nr. 297-I datë 15-XI-1925 me
të cilën përcillet një shtojcë Ligji mbi
zgjedhjen e Misave të Dhomës së
Deputetve bashk me rraportin justi-
fikuës.

Këndohet shtojca e Ligjit nën për-
nen si vijon :

Shtojcë e Ligjës për zgjedhjen e
Miseve të Dhomës së Deputetvet.

Art. 1. Në rasë që për ç'do shkak
mbetet vakant vendi i Deputetit, ba-
hen zgjedhje suplementare me ata

zgjedhës të dytë, por tue u rujtun
gjith formalitetet e zgjedhjeve të për-
gjithshme.

Art. 2. Këjo Ligjë hyen në fuqi
qysh nga dita e shpalljes.

Art. 3. Minist. Drejtësis dhe ajo e
P. Mbrendshme ngarkohen me zba-
timin e kësaj shtojcë Ligje.

Këndohet rraporti justifikativ si
vijon :

Mbasi çfaqen zgjedhje suplemen-
tare për Prefekturat Durrës e Berat,
e tu e pa se Ligja për zgjedhjen e
Miseve të Dhomës të Deputetve nukë
përmban Dispozita mbi mëndypren e
zgjedhjes të Misit vakant të një Pre-
fekturës tue tregue se a do të be-
hen votime të reja të zgjedhsve të
parë e të dytë, a po do t' u mjaftonte
me votimin e zgjedhsve të [dytë të
zgjedhjeve përgjithshme. Po t' a pra-
nonte tezi i parë që të bahen votime
të reja kishin me u dashtë një kohë
e gjatë për të kryem të gjitha i ma-
dhetet që cakton Ligja; prandaj me
qenë se koha nukë premeton shter-
ngohemi me pranue tezin e dytë që
të mjaftonin me votimin e zgjedhsave]
të dytë të zgjedhjeve përgjithshme
dhe për këtë mejuem eleborimin e
Projekt-Ligjit relativ si shtojcë të Li-
gjit mbi zgjedhjet e Miseve të Dho-
mës së Deputetve të cilën po ju a-
paraqisim këtu lidhun për bisedim e

pranim dhe votim nga ana e Dhomave Ligjislative.

Z. S. PAPA. Z. Kryetar! me qenë se Ligji ka një ngutësi të posaçme, mbasi zgjedhja e këtyre dy Miseve do të bahet tash shpejtasi, propozoj që të mbyllet seanca e të dergohet në Komisionin përkatesë me ngutësi.

ZANA. Pranohet.

Z. KRYETARI. Mbyllet seanca me orën 10.50 p. d. për t'u mbështjell në ora 11. p. d.

Mbledhja e 48

E Marte me 17-XI-1925 ora 11 p. d.
(Kryeson Z. Pandeli Evangjeli)

Këndohen emnat e Z. Z. Senatorve dhe mungojnë Z. Z. I. Xhindi (leje) P. Harito (leje) P. Sh. Deda (leje) S. Vuçeterni, Sh. Serreqi (leje).

Z. KRYETARI. Shumica është mbledhja hapet.

Bisedim mbi shtojcën e Ligjes mbi zgjedhjen e Misave të Dhomës së Deputetve.

Këndohet rraporti i komisionit C. si vijon.

Komisioni C. tue qenë në Numrin legal në mbledhjen e tij me datë 17 të këtij muaji mori në bisedim shtojcën e Ligjit mbi zgjedhjen e Miseve të Dhomës së Deputetve e votueme prej Dhomës së Deputetve me datën 14-XI-925 me shumicë pranoi Ligjen e paraqitur me vërtetjen që Art. 73 mbetet i tepert me pranimin e kësaj shtojcë. Por Komisioni tue marrë parasysh kohën e ngushtë, vendosi pranimin e sajë si që është votueme prej Dhomës së Deputetve.

Z. S. PAPA. Z. Kryetar! Artikulli 73 i Ligjit të zgjedhjeve provedon rastë kurë mbetet vakant vendi i një Deputetit që kundërshtohet dhe

rezohet nga mos qënja e zgjedhjeve në rregull, atëherë me këtë rastë bahen zgjedhjet me ato zgjedhës të dytë po nukë thotë si bahen zgjedhjet kurë epë dorëheqjen ndonji Deputet Pra, me paraqitjen e kësajë Projekt-Ligjë provedohet që do rast kur vendi i një Deputetit mbetet vakant.

Z. E. FRASHERI. Me të vertet ajo që thotë Komisioni është arsyeshme, por mbi këto janë bam vepra. sikur ajo e Z. Qani Deshnicës në Korçë, dhe kështu them që të pranohet ajo e Komisionit.

Z. A. BEÇA. Zgjedhja e Z. Qani Deshnicës ka qenë në Asamble para se të bahet Statuti, por me gjith të edhe unë them të pranohet ajo e Komisionit.

Këndohet Ligji nën për nën si vijon:

Shtojcë Ligjës për zgjedhjen e Miseve të Dhomës të Deputetve.

Art. 1. Në rastë që për që do shkak mbetet vakant vendi i Deputetit, bahen zgjedhje suplementare me ata zgjedhës të dytë por tue u rujtun gjith formalitetet e zgjedhjeve të përgjithshme.

Pranohet.

Art. 2. Këjo Ligjë hyen në fuqi qysh nga dita e shpalljes.

Pranohet.

Art. 3. Min. Drejtësis dhe ajo e P. Mbrendshme ngarkohen me zbatimin e kësaj shtojcë Ligjë.

Pranohet.

ZANA. Mbasi është me ngutësi mjafton votimi një herë.

Z. KRYETARI. Bisedim mbi Dekret-Ligjen mbi ndryshimin e Artikujve, 1, 2, 3, të Dekret-Ligjës mbi internimin e fëmive e konfiskimin e pasunisë t'aratisunve.

Këndohet Ligji nën për nën si vijon:

Llgjë

mbi ndryshimin e artikujve 1, 2, 3, të Ligjës mbi internimin e fëmive e Konfiskimin e pasunisë t'aratisunve

Art. 2. Të pandehunve me Krim e delikt që aratisen e që nukë dorëzohen mas 15 ditve të dorimit të Leter-shterngimit, ju konfiskohet pasunija e tyre e tunshme dhe e pa tundshme dhe në kjoftë se ajo pësuni ka edhe pjesëtarë të tjerë ju ndahet pjesa e tyre me anën e pleqësisë e Lagjës a të Katundit dhe ju shitet pjesëtarve të pa fajshëm, në mos e blejshin ata shitet në ajudikaten dhe të hollat i dorëzohen Financës të vendit; në mos daltë kush blerës pasunija e pa tundshme rregjistrohet si pasuni e shtetit.

Kriminelve t'aratisun ju internohet gjith fëmija mashkuj e fëmra që gjinden në një zjarë e banojnë tokërisht të pa ndamun.

Përrjashtohen nga internimi pjesëtarët e gjinis që janë ulokë e studenta aktive dhe gratë e fejueme ma tepër se 15 vjeç që nukë kanë dalë në burrë.

Vendi i internimit caktohet nga M. P. Mbrendshme dhe vazhdon deri sa i aratisun t' dorëzohet Qeveris ose të falet nga ana e Kryetarit të Republikës.

Art. 2. Për ata që majnë e mbështetin t'aratisun ose lehtësojnë aratin e tyre me dashje e pa shterngim nga ndonji anë, veprohet si mbas nenit 1, me përjashtimin e internimit të grave dhe konfiskimit të pasunisë të këtyneve.

Art. 3. Në qoftë se t'aratisun t' cilve do tu ju konfiskohet pasunija e do t'u shitet ose do të rregjistrohet

si pasunij e shtetit kurë të aratisunit i dorëzohen Qeveris ose të falen nga ana e Kryesisë së Republikës ose të vdesin, do t' u këthehen të hollat e vlefshme të pasunisë së tyre nga ana e arkës ose pasunija që do të jetë e rregjistrueme si pasuni shtetit.

Art. Këjo Ligjë hyen në fuqi qysh nga dita e shpalljes në Fletoren Zyrtare.

Art. 5. M. P. Mbrendshme e ajo e Drejtësisë ngarkohen me zbatimin e kësaj Ligjë.

ZANA. Z. Ministri të na apë pakë shpjegime.

Z. MUSA JUKA (M. P. Botore dhe zav. M. P. Mbrendshme) Sikurse e dini mirë z. e juaj, Projekt-Ligji i paraqitur me të vertet duket i ashpër dhe i fortë, por ky Ligjë ka edhe disa lehtësina nga Ligji i parë që ka pasë qenë votue prej Parlamentit. Qellimi i Shtetit me këtë Ligjë është për të sigurue qetësinë dhe për të rujtë të drejtat e popullit, sot po nukë u muarë disa masa të këtilla nukë i arihet qellimit, këtu është maksati për me i prerë hovin Kriminelvet për mos me ndejtun në arati, Gjyqi Zotëni, e din se kriminelit se për se e ka ba krimin, me parëmendim ose me gjak nxehtësi dhe i danë denimet, dhe po të jetë ba vrasja për nderin e vet natyrishtë denimi i jepet si mbas kategoris. Pra si kur se thaç edhe ma parë mbasi qellimi edhe shpirti i këtij Ligji është për sigurimin e qetësis, shprejoj se ka për t' u pranue.

Z. N. DERVISHI. Z. Kryetar! Parla Z. Tij kurë bisedohesh ky Ligjë nuk kishte urdhnuë këtu, dhe për këtë Ligjë u bane bisedime gjatë e gjatë. Zotërinje një Shtet kur ben një ligjë mer parasysh të gjithë të drejtat, dhe ato të drejta që i ka falë natyra. Z. Tij i bashkon me këtë Ligjë gjynhatë me krimet, pra si mundet

të barazohet ky fajë d. m. th. gjynhaja me Krimin.

Z. M. JUKA (Zav. M. P. Mbrendshme) Zotërinje sikurse e shpjegova edhe ma parë qillimi i këtij Ligji është për të sigurue qetësinë, Gjyqi epe denimin si mas fajit të bamun d. m. th. se Krimineli shëf deniminë vetë, dhe delikti do të shofë denimin që i përketë, pra një njeri që ban një deliktë tue ditë se ka një faj të vogël nukë aratiset, por rinë këtu dhe i dorëzohet Gjyqit, dhe kështu nukë internohet fëmija dhe nukë i konfiskohet pasunija.

Z. A. DIBRA. Në seancën e kalueme u banë shumë fjalë mbi këtë Ligjë, dhe disa prej Kolegje kundërshtuanë dhe kërkuan lehtësimin e masave të maruna në Ligjë. Sotë Z. Ministri na epë shpjegime dhe kërkon të pranohet, pra kurse Shteti në interesin e qetësis e kërkon që të pranohet, them që të meret parasysh e t' a pranojmë se, kur u bisedue heren e parë ky Dekret-Ligjë nukë kisha këndue Ligjin e votuem prej Parlamentit; në të Zotëni, pasë se t' aratisunvet u konfiskohesh pasunija dhe u internohesh

gjinija mashkuj, u digjëshin shtëpin dhe po të kje që këta t' aratisun të mos dorëzoheshin mbrenda një afatit 6 muajsh, pasunija e konfiskuemë rregjistrohesh si pasuni shtetit, gjithë ashtu këto ndjekje bahëshin edhe për jataket kurse ndryshimet e bame në atë Ligjë me këtë Dekret që është paraqitur shtëpitë e t' aratisunve nukë digjen dhe kur do që këta të dorëzohen pasunija e konfiskue me u këqhet, dhe si domos për jataket është lehtësue denimi fare, se si mbas këtij Dekreti as pasunija ju konfiskohet as gjinija femra ju internohet. Me të vertet që ky Dekret-Ligjë përmeton internimin e fëmive femna e mashkuj t' aratisunve, por si mbas shpjegimeve të dhanuna prej Z. Ministrit kuptohet se për sigurimin e qetësis e cila në interesin e përgjithshme një masë e këtill është e do mosdoeshme,

Në qoftë se neve e refuzojmë këtë Dekret-Ligjë nukë bajmë tjetër gjë, por veç se sjellim në fuqi Ligjin e përparshëm, i cili është shumë ma i rreptë nga ky.

Pra jam i mendimit që të pranohet në principl dhe të dërgohet në Komisjon.

Vijon.

Bisedimet e Parlamentit

Mbledhja 59

E Merkrure me 4 XI 25 ora 3.30 m. d.

(Kryeson Z. Kostaq Kotta)

Vijon nga numri 93

Z. M. KASO: Zotëni! Me gjithë respektin e madh që kam për të ndershmin Ministrin e Drejtësisë, por për fat të keq nuk jam dakor për pranimin në parim të këtij projekt-ligji. Arsye që më shtërngojnë të mos e pranoj këtë projekt në parim, janë

këto që do të cfaq ma posht.

Me pranimin e këtij projekti nuk po formohet vetëm një komisi ligj-pregatitës, por si do të shihet ma posht kjo komisi do të ketë dhe kompetencë të gjykojë, që këto të dyja nuk mundën të bashkohen, se, në paragrafin (c) t' artikullit X., thotë që kjo komisi, për veç detyrës që ka si këshillë pregatitëse e projekteve gjykon edhe në shkallën e fundit vendimet e dhanuna prej Këshillës Administrative, pra prej kësaj kuptohet

qi asht hem projekt pregatitëse hem gjykatore. Edhe për një gjë tjetër nuk mundet të pranojmë këtë projekt se, thotë në një paragraf prap t' artikullit X. qi zgjidh difinitivisht çdo konflikt a tribujon nërmjet Ministravet. Kjo detyrë për mue asht një detyrë shumë e madhe se gjykon Ministrat d. m. th. në një çashtje qi manazimfi ndërmejt tyne kjo komisi do të ketë të drejtë t'a gjykojë. Pra si mundet të jepet një kompetencë kaq e madhe kësaj komisie. Në Shtetet e tjerë për t'u gjykue të tilla çashtje kanë nga një gjyq të posaçëm si edhe ligjë të veçantë për të zgjidhur konfliktet a tribusjonet nërmjet Ministravet qi neve dhe këtë ligjë nuk e kemi. Veç kësaj, po i ngarkohet dhe një b. r. kësaj këshille qi të rekomandojë Qeveriën ose Parlamentin për të krijuar një projekt, qi kjo detyrë i takon vetëm fuqis legislative dhe Qeveriës.

Me gjith se këto të gjitha janë detaje, por them se tjetër qëllim ka qenë kur asht krijuar kjo projekt ligjë dhe tjetër përfundim i asht dhënë, se si thashë po i jepen kompetenca të ndryshme. Në sheh nevojë Ministri' e Drejtësis për të formuë një gjyq të posaçëm për të gjykuar këto çashtje le t'a bajë me një projekt ligjë të veçantë. Në Shtetet e tjerë si thashë kanë nga një komisi të tillë, por kjo asht e veçantë, nuk asht as e Drejtësis as e Administratës se ndryshe mendon Administrata dhe ndryshe Drejtësija. Pra kërkonj qi të kthehet në M. të Drejtësis e të kufizohet vetëm në qëllim të sajë qi ka d. m. th. vetëm të jetë ligj-pregatitëse qi edhe kjo asht për mue një çashtje e tepërt se vërtet gjetkë kanë të tilla, por kjo asht një "Conseille d' Etats" qi nuk ka frikë nga Ministri se nuk mvaret as nga nonji Ministri. Dhe deri sa

kemi një Parlament një Senat, për se t'i ngarkojmë Shtetit dhe disa shpenzime të tjerë. Mundet të gjinden në Parlament tre veta speshjalista, ose nga Senati q'i t'a përmbushin këtë detyrë. Veç kësaj kemi dhe Ministrin e Drejtësis qi ka dhe një këshilltar dhe këta mundet të pregatitin projektet. Në asht se duam t' i pregatisim të gjith ligjë të reat' herë duhet të vendosë Parlamenti dhe Senati se a do të mbajmë ligjë e orientit apo do t'i bajmë të gjith të oksidentit, dhe në qoft qi pranojmë këtë të fundit at' herë duhet të sjellim organizatorë, ose mundet të na miaftojë ay qi kemi në M. të Drejtësis bashkë me Ministrin dhe këshilltarë e tij. Pra për se të ngarkohet Shteti dhe me 30-000 franga ari të tjera kur se kimi një organizator qi paguhet me një rrogë të mirë, Kryetarët e gjyqit të diktimit qi marrin nga 5 600 fr. ar në muej si dhe gjyqtarët e Kryeprokurori qi marrën nga 500 fr. ari në muej, se vjen prej vetiu qi këta qi do të formojnë këtë komisi do të jenë ma të poshtë e si mundet këta t'u japin mendim me të mëdhenjvet. Prandaj përfundoj qi përveç se ky projekt asht i tepërt por edhe për arsye qi paragrafi c) dhe d) përmban çashtje të tjera qi i takojnë Administratës, duhet t'i kthehet prap Ministriës së Drejtësis.

Z. GJ. ÇAKO : Vetëm një fjalë do t'a pyes Z. Kaso. Se ata qi marrën para ma pakë janë të poshtë, dhe ata qi marrën rrogë të madhe qenkan ma të lartë? Por Sokrati nuk kishte as një pesësh, por ish ma i lartë nga të gjith.

Z. R. FICO : At' herë Sekretarët e Ministrivet janë ma të lartë se nga neve !

Z. M. TUTULANI : (Ministri i Drejtësis) Qi të kthehet prap ky pro-

jekt në Qeverië se mban dy pika të shkë, si kurse tha Z. M. Kasoja nuk asht arsye se mundet të hiqet nga komisioni. Kësaj komisie q kemi ngarkue të gjykojë dhe vendimet e dhanuna prej Këshillës së Administratës na ka shtytun vetëm arsye, se masi Ministrin janë të ngarkueme shumë me punë do të mund të gjykohen ma mirë në këtë komisi të cilat nuk do të jenë ma shumë 20-30 çashtje në vit. Detyra tjetër kemi ngarkue kësaj komisie qi zgjidhë konflikt adribusjone nërmjet Ministravet, kjo nuk do të thotë gjykon Ministrat, por u cakton kompetencën më nonji rast kur bihen konflikt për nonji çashtje qi një Ministri e sheh kompetencën e sajë dhe tjetra thotë se me takon mue. Për në këtë rast duhet një i tretë qi thotë se kujt i takon si mas ligjit.

Edhe për këtë pikë mundet të marrin rret kjo komisi vetëm 15 ditë në vit dhe koha tjetër i mbetet vetëm për të pregatitun ligjet.

Sa për shpenzimet qi ban fjalë Z. M. Kasoja qi i ngarkohen Financës së Shtetit, nuk asht e drejtë; se po heqim Organizatorët e Ministriës së Drejtësis, i cili dëje ka qenë i shtetprismë dhe kshu me ato shpenzime po formohet këshilli dhe mund të them bahet dhe një ekonomi. Për atë qi thotë se këtë detyrë mund t'a marrë për barrë Ministri i Drejtësis Kryeprokurori, Kryetarët e gjyqtarët e Diktimit dhe kjo nuk asht arsye, se edhe këta nuk mundet të okupojnë gjith kohën e tyne me pregatitjen e projektevet se kanë përse për një detyrë dhe po të marrën këtë, nuk do të mundën të kryejnë as një. Qi të pregatiten vetëm për Ministrin të Drejtësis gjith projekt ligj e një Shtetit edhe kjo nuk asht mundun të bahet, se ç' do ligjë

nji fillosofi të gjatë dhe bahet tue u studjuar miaft dhe zakoni i vendit. Andaj do t'i lutem Dhomës së Deputetvut me qi ky projekt asht shumë i nevojshëm, të pranohet.

Z. S. BLOSHMI : Zotni Kryetar ! Qi të rrëxohet projekti qi kemi në bisedim nuk jam antar, se me të vërtet ideja asht e mirë. Si dihet ligjet proponohen nga Senati nga Dhom' e Deputetvut si edhe nga Qeveria. Kur proponohen prej kësaj së fundit e dimë qi ka shumë punë dhe kështu nuk i mbetet kohë për t'a studjue filosofin e gjatë qi ka një ligjë, por kur sheh se ka nevojë për krijimin e një ligjë urdhron Sekretarin dhe i thotë "pregatit një projekt për këtë qellim" dhe si studjohet pak prej Qeveries, vjen këtu në Parlament, ku ata qi e simpatizojnë Ministrin e pëlqejnë dhe ata qi janë kodra atij thonë se "ky ligj nuk asht i mirë e të mos pranohet". Ja se ky u pa se doli nga pika teknike dhe morri një ngjyrë politike kështu qi humbën shpirtin e saj ajo ligjë. Pra e them se në formë vërtet krijimi i një komisie së tillë do të bajë shërbime të mëdha, në qoftë se zgjidhen njerës të meritueshëm, të cilët tue marrë parasyshë zakonet t'ona e tue i frymëzue me ato të oksidentit të bajnë ligjë qi t'i përshtaten kohës së sotme. Dua të besoj se ky komision do të jetë i inspirue nga oksidenti.

ZANA : Prandaj e përkrahi.

Z. S. BLOSHMI : Po. Ne një pikë jam dakor me Z. M. Kaso qi të ketë vetëm një detyrë d. m. th. vetëm të pregatisë ligjë se në qoftë se do të ketë kompetenca tjera do të dalë prej qellimit qi ka.

Në paragrafin (d) të kreut III të këtij projekti thuhet se zgjidh konfliktet qi takohen midis Ministravet, pra me të pasun dhe këtë detyrë sipër

do të dalë prej qellimit qi ka se do të përzihet me politikë. Nga shpjegimet qi na dha Z. Minister, na doli lli një çashtje e re, se tha se, për t'u bërë ballë kësaj shpenzimevet do të syprinohet organizatori i drejtësis. Kjo përveç qi asht një çashtje e re por dhe e damëshme me duket, se kur mbetemi keq thëresin të sjellim organizatorë nga jashtë.

Në parlamentin e parë asht bisedue gjer e gjatë dhe ashtë parë tepër e nevojshme sjellja e organizatorvet, tash për të këtë po e suprimojmë.

Z. R. FICO : Ajo ashtë një çashtje tjetër.

Z. S. BLOSHMI : Nuk ashtë çashtje tjetër se për të formue këtë komisi qi ban fjalë projekti qi kemi në bisedim, po syprimohet organizatori i Drejtësis. Në ashtë se ky organizator nuk ashtë i mirë dhe nuk mundet të na bajë punë, neve, le të gjindet një tjetër por kurrë nuk jam antar qi të syprimohet. Veç kësaj shuma qi duhet për formimin e kësaj komisie nuk mjafton vetëm me, 2000 fr. ari në muij qi mirte organizatori. Prandaj them se e pranoj këtë projekt-ligjë me konditë qi të mos syprimohet organizatori po të gjejë Ministrija e Financavet burime të tjera për t' u ba ballë këtyne shpenzimet dhe e dyt komisi qi të ketë për detyrë vetëm pregatitjen e ligjëvet qi kjo mund të ndreqet dhe në komision.

Z. K. MJEDA : Z. Me të vërtet ligjet qi kemi në veprim kanë shumë gjana të meta dhe kondita të vjetra qi nuk i përshtaten kohës së sotme. Kam mundur të mësoj prej atyne qi janë të ligjit se si ligjavet qi neve kemi në veprim, nuk mundet të bahet një kambjal se një tregtar qi të me japë mua një shumë të hollash si mbas kushtevet komerciale, kur të vijë koha qi t'i a paguej prap, duhet të pri-

she ma shumë se sa me kish pasë dhanë qi të mundet të m'i marrë. Ata qi thonë "ligjë orientale a oksidentale" për mua asht një çashtje fare e kotë se neve nuk na duhet të shofim çfar ligjë kanë në veprim në orientë e në oksidentë, por duhet ligjet t' i bajmë si mas zakonevet e psikologjisë së vëndit. Për këtë u lutem gjith atyne qi janë të drejtësis qi të mos ma shofin për shumë, se ligjet qi kanë pas Mali i Zi janë për t'u tregue si shëmbëll, të cilat i ka ba ay Kral Nikolla me jetek qi kish pas sjellë organizatorë dhe i bazuen në zakonet e vëndit dhe si mas mantalitetit të atij populli.

Sa për zotin M. Kasso të cilin me gjith se e kam mik, por do t' i them se ata qi marrën rrogë të madhe nuk do të thotë se janë shumë të lartër, se neve marrëm 400 franga në muij shpërblim dhe ka nëpunsat të tjerë qi marrën 500-600 franga në muij. por nuk do të thotë se na jena ma të ulët se ata. Pra këtë projekt duhet t' a pranojmë se duhet qi t' i japëm lirin e plotë Qeverisë qi të punojë po natyrisht kurdoherë nënë kontrollin t' onë, se nga një anë themi se na duhen ligjë dhe nga ana tjetër i zëmë duert qeveries.

Z. K. FLOQI : Z. Kryetar! Para folësit e mij folën miaft mbi këtë çashtje dhe unë bashkohem me mendimin e Z. Ministër të Drejtësis se me të vërtet asht njeri kompetent dhe ka një zotësi të çmuar.

Nuk bashkohem me mendimin qi çfaq Z. Z. S. Bloshmi dhe M. Kassoja. Sa për atë qi thotë Z. K. Mejda asht shumë e drejtë se në rastet qi bahen ligjë duhet të merret parasyshë qi t' u përshtatën zakonevet të popullit si të malsorit ashtu dhe të qytetës. Pra qi asht i nevojshëm ky projekt, të gjith e dimë dhe asht për të lav-

derue Qeverija q' na e paraqit sod për bisedim.

Sa për çashljen e organizatorit q' u ba fjalë me gjith q' ajo nuk ka të bajë me këtë çashije por dhe si kur të jetë syprimuar nuk asht nonji gja e madhe, se kishim sjellë një organozator nga Italia mbas dy muej u sëmur dhe e vetëmja veprë q' kish bërë asht një kod tregtar dhe ay i çalë dhe tash ka shkuar në Italië. Pra në asht syprimuar asht bërë shumë mirë se po i paguëshim 100 napolona në muej q' bëjnë 1200 në vit, kot.

Sa për projektin, si thashë dhe ma parë, asht shumë i nevojshëm, por vetëm do t' i lutem Z. M. të Drejtësis q' për formimin e kësaj komisie, të merren njerës të zotë e kompetentë, se do të marrën një detyrë të madhe përsipër, do të ndrojnë gjith ligjët q' kemi në veprim të cilët janë të vjetruar e të mykur të cilët na kanë mbetur nga Turqija q' dhe ajo vetë, po i ndryshon se nuk i përshtaten kohës së sodme. Sa për çashiten q' gjykon mendimet e dhanuna prej këshillavet administrative, kjo asht shumë e drejtë, se si tha dhe Z. Ministër, Qeverija ka shumë punë dhe kshtu nuk mundet t' i shohë Këshilli Ministrues. Gjith ashtu dhe për kompetencën q' i asht dhanë për të zgjidhur definitivisht çdo konflikt atribyzjone ndërmjet Ministravet, asht bërë shumë mirë. Sa për atë q' thonë se do të përzihet komisia në çashtje politike, kjo nuk asht çashtje politike, kjo nuk asht as pak e drejtë, se me të zgjidhur një çashtje juridike, nuk do të thotë se përzihet në politikë: Prandaj bashkohem plotësisht me mendimin e Z. Ministër të Drejtësis dhe kërkoj q' të pranohet në parim.

Z. Dr. S. POJANI: Asht e vërtetë se kemi nevojë për një komisi ligj-pregatitëse, por q' t' i ngarkohen dy

detyra, nuk jam dakor se për veç q' nuk do të ketë kohë të bajë ligjë, por do të përzihet dhe në politikë.

Z. J. HURSHID: Projekti q' kemi në bisedim përveç q' asht i nevojshëm si kur se thanë parefolësit, por jemi të detyruar q' t' a bëjmë se për këtë na urdhron një artikull i Shtatutit, i cili thotë se ligjët do të pregatiten prej një komisioni të posaçëm e pastaj do të vinë në Parlament për bisedim e pranim.

Z. F. RUSI: Në princip të gjith po e pranojmë q' asht i nevojshëm një komisi ligj-pregatitëse, prandaj të mos hyjmë në detajë dhe si kur të ketë nonji të metë.

Z. R. FICO: Kur filloj të flisje Z. M. Kassoja unë kujtova se kish për qëllim q' ky projekt duhesh të studjohesh mirë dhe për këtë do të isha dakor me të. Por tash q' e morra vesh q' kërkon t' i kthehet prap Qeveriës, nuk jam i ati mendimit se neve mundet t' a studjojmë vetë. Për një këshillë ligj-pregatitëse kemi nevojë të madha dhe këtë e ndjejnë sa na shumë ata q' merren me ligjë, së bahet një ligjë q' i kundërshton tjetrit Por kur të dalin prej një komisie q' do të bahet prej njerzëvet të zot të cilët do të merren vetëm me këtë detyrë e do të kenë kohë t' i studjonë mirë, dhe nuk do të na ngjesin këto. Shumë herë themi se bajmë ligjë oksidentale, por sa ngjarje oksidentale na kanë ngjarë prej këtyne!! Për shmbëll ligji i minieravet q' ka Ministri e Financavet asht shumë i mirë për të gjuhën italisht, por ashtu si e kemi bërë neve nuk deshifrohet. Unë për vete t' ime nuk e kam kuptuar as pak. Pra si thashë për një komisi të tillë asht nevojë e madhe se ka parë Shteti dhe me miliona vetëm q' nuk kemi një ligjë mbi shitjen e mallit Qeveriës në adjudikat, së po të qe një ligjë e

tillë e cila të tregonle se në ç' mënyrë bahëshin shitjet, nuk do të qenë shkaktue shumë abyzime.

Sa për organizatorë q' u zu në gojë, ay me të vërtet ka pasun një dijeni dhe ekpënjencë të madhe. Unë përpara dijenis së tij përhulem me respekt, por q' qënka i smurë i shkretë ay nuk asht faj i tij. Pra ky projekt q' kemi në bisedim të pranohet në parim dhe kur të vejë në komision hyjmë në detajet.

Z. M. KASSO: Zotninj! Si kush asht resposablë për mendimet e tij si përpara popullit ashtu dhe përpara Parlamentit. Unë për vete t' ime nuk jam i mendimit q' ky komision ngarkohet dhe me barrë tjetër, për veç se të pregatitnjë ligjë. Nuk them se ligjët q' kemi në veprim janë oksidentale e të mbaruar. Por një ligjë sa do i keq q' të jetë po të ketë njerës të zotë q' t' a aplikojnë do të jetë m' i mirë nga të gjithë. Pra me këto ligjë q' kemi po të kemi njerës q' t' i aplikojnë mirë, do të na japin kohë q' t' i përmirësojmë, se me të vërtet mundet të kemi ligjë q' njeri me tjetrin vijnë në tenakus-kondradiksion. Sa për projektin q' kemi në bisedim, si thashë dhe ma parë, ky mban dy pika dhe po të pranohet në parim nuk mundet t' a heqim, prandaj duhet t' i kthehet prap Qeveriës. Ministri i Drejtësis na tha dhe për organizatorë q' qënka syprimuar, por organizatorët janë sjellë me ligjë ose me kondratë të aprovuara dhe për këtë neve nuk na ka ardhun këtu në Parlament nonji ligjë tjetër për këtë syprimimin q' asht bërë. Për këtë pyes Ministrin e Drejtësis si asht bërë kjo çashtje. Me sa kam marrë vesh ky organizator ka pregatitun një ligjë trashëgimi dhe një të tregtis.

Kshtu q' në i ka bërë këto vërtet, nuk mundet të themi se nuk ka bërë

, pa në mos i ka marrë parasysh Ministri e nuk janë studjuar, ky është faj i tij dhe për këtë është i egjë Ministri, kundrejt rrogës që ka marrë organizatori.

Kur thashë se ata që marrën rrogën janë dhe ma të zotë, m' u për të qeshur, por prap e them rroga paguhet si mas vleftës dhe si.

Z. ANA: At' herë neve nuk kemi të fare!

Z. M. KASSO: Detyra që i ngarkohet kësaj komisioni për të zgjidhur konfliktet që ndodhën Ministrat, mua duket një gjë qesharake, se kjo ç' duhet të ketë dhe një lidhje se ç' menyrë do t' i zgjidhë këto konflikte.

Z. M. TUTULANI: (M. i Drejtësisë) Desha të flisja, por me detyrojnë ndershmëri Deputet i Gjinkastrës i tha se kjo është një gjë qesharake. Nuk është aspak qesharake, Zotë, dhe ligji për të zgjidhur këto konflikte. Kemi ligjet, them, se si ç' do të bëjë i ashtu caktuar kompetenca dhe kur vinë në konflikt Ministri tue thenë se "kjo është me të m'u" dhe tjetri thotë se "kjo është kompetenca ime", komisioni ligji-pregatitë, at' herë mer të dy ligjet që caktojnë detyrat e Ministrave dhe si i jep vendim se kush është komitenti. Për interpretimin që jep nuk është thotë se përzihet në politikë ose në qefin e njerit ose të tjetrit Ministri se komisioni bën detyrën e vet ardhja në konflikt të Ministrave është për qefin e tyre, por për të unë se kujt i takon ky veprim. Sa organizatorë ky nuk që marrë me të ligjë, por si mas një kontratohet ish bërë Ministri e Drejtësisë dhe i morri fund afati i sajë, u lajmë- q' të mos vinë. Projektet dhe vep-

rimet që ka bërë organizatori, nuk janë hedhur në shportë por do të studjohen me kujdes. Prandaj do t' u lutem të pranohet në parim dhe në do të shihet nonji e mëtej në detajet ajo le të ndreqet në komision.

ZANA: Në votë.

Z. V. BAMHA: Jam i mendimit që të pranohet në parim ky projekt por vetëm për atribucionin që ka propozoj që t' i ndrohet emri dhe në vënd që thuhet "Këshilli ligj-gatitëse", të bëhet "Këshilli i Naltë Ligjues", kështu që t' i jepet respekti i duhur për detyrën që i ngarkohet.

ZANA: Përkrahet.

Z. KRYETARI: Po e ve në votë. Kush është antar që projekt-ligji mbi formimin e një komisioni ligj-pregatitëse të pranohet në parim e të dërgohet në komision, të ngrehë dorën.

Pranohet.

Z. R. FICO: Para se të vazhdojmë në rendin e ditës do t' i lutem Z. M. të Drejtësisë, që të përkujdeset për t' u mbledhur gjithë ligjat e votueme të bahen një kodë i veçantë, për të mos ngjarë si gjer tashti që bahet një ligj dhe harohet se ka pesë vjet që po bahen ligjë dhe nuk janë mbledhur nonji broshurë të veçantë.

Z. M. TUTULANI: (M. i Drejtësisë) Do të përkujdesemi t' i mbledhim e t' i bajmë një volum.

Z. KRYETARI: Bisedim mbi projekt-ligjin mbi dënimin e gjobitjen e kontrapandistave të gjanavetë të monopolizime.

Këndohet Projekt ligji në fjalë i paraqitur prej K. Ministrave Nr. 1967-II d. 3-XI-25.

Z. M. KASO: Për herën e parë po më jepet rasti të flas mbi monopolizimin e letrë-cingareve e shkrep-savet. Sa për projekt ligjin që kemi në bisedim nuk kam nonji kundërshtim për dënimin e gjobitjen e kontra-

bandistëve, por vetëm do të heq vërejtjen mbi një gjë, si Parlamentit është dhe Qeveries, me qenë se si mas art. 124 të Statutit këtu çënohet dhe i hiqet një e drejtë popullit. Si e dini monopolizim do të thotë se është një taksë fikse që merr Qeveria dhe kurdoherë demi dhe fitimi është i Shoqnis, por këtu shohim se janë monopolizue shkrep-sat, letrë-lojuat e letrë-cingaret dhe u është dhënë e drejtë të shesin prej këtyre artikullave vetëm ata që janë pjestarë të Shoqnis dhe ata që nuk kanë marrë pjesë në shoqni janë të ndaluem nga shitje e këtyre sendeve. Pra kjo është kontra art. 124 i cili thot se, të gjithë pa ndryshim shtetsije janë të barasuem para ligjit dhe gëzojnë baras të drejtat civile.

ZANA: Jashtë themës.

Z. M. KASO: Nuk është jashtë themës se jemi tue bisedue projektin që gjobit kontrapandistët të gjanavet monopolizime. Pra në qoft se do të vazhdojë kështu ky monopolizim, bëhet një privilegj për disa veta e cila është në kundërshtim me Statutin e në dëm të interesave të popullit.

Z. SUL. STAROVA: (M. i Financave) Zotrinj. Dhe unë do të falënderoj të ndershmin Deputet të Gjinkastrës Z. M. Kaso, i cili më dharrast të flas mbi këtë çështje. Me të vërtetë po bahet një propagandë e dobët e e dëlshme për çështjen e monopolit e cila nuk është aspak e vertetë por me vjen keq se përveç që flitet dhe bahet kjo propagandë jashtë, por çuditërisht kur dhe këtu mbrënda në Parlament paska njerës që e besojnë dhe bahet fjalë për të.

Zotrinj! Monopoli nuk është dhënë fshehtëzi dhe me një mënyrë misterioze, por është bërë si mas ligjit dhe me një kontrat të rregullshëm. Kur kish dalë në adjudikatë monopolizimi

i këtyne ariikujvet në fjalë, kanë qenë shtatë shoqni të ndryshme të cilat ofertonin në një adjudikatë krejt të lirë e cila ka vazhduar qysh prej orës 2 mas dreke deri 2 mas mesnat. d. m. th. plot 12 orë. Shoqnitë qenë tri të hueja dhe kalër Shqiptare. Njera nga shoqnit e hueja ajo jugosllavja shtoj deri në vënd dhe ma në fund tha se «falënderoj Financat për rregullin qi mban» dhe hoqi dorë tue nënshkruar. Mbas kësaj një shoqni tjetër, Çekoslovakë, tha se «unë nuk do të shtysha kaqë se e di qi nuk ka hesap, por pashë shoqnit Shqiptare qi ishin shumë të nxehta, shtova deri kaqë tue ditun se do të me mbetej». Ma pas u hoqnë dhe dy nga shoqnit Shqiptare të cilat deklaruen se nuk mundëshin të shtonin ma, dhe kshtu me në fund, si thashë, pas 12 orë qi vazhdoj adjudikati, j'u dorëzue kësaj shoqnie Shqiptare. Për kjo shoqni në bazë të kondratës qi ka, shet artikujt e monopolizuem dhe jo ashtu si thotë Z. M. Kasoja, qi pjeshtarvet të kësaj Shoqnie u asht berë një privilegjë. Se ku bazohet Z. M. Kasoja qi e quan kondra Statutit ketë veprë, unë nuk e marrë vesh.

Z. K. MJEDA : Për të ndershimin Ministrin e Financavet kam një simpathi të veçantë se me të vertet ka një shpirt demokrat e kulturar, por për fat të keq vetëm në këtë pikë do të jem në kundërshtim me Z. e tij. Si dihet do Shqiptarë dhe Jugosllavë qi kanë marrun monopolizimin e letrë-loinave, letrë-cingarevet e shkrepavet, tue veprue jashtë kondratës qi kanë e kondra ligjëvet e tue ba shumë shperdorime e e kondrabanda kan poshtnue Shtetin.

Z. Ministri ndofta nuk asht në gjendje të me përgjegjin, sepse nuk ka shumë kohë qi gjindet si ministër i Financavet, se për fat të keq, kon-

trabandat, si në kohën e Qeveris ilegale qi janë bërë, e na i kemi pasë sha e kemi pasë thanë ç' mos për ta qi guxoishin me bërë të tilla vepra me formen apo masken e Ministris apo nëpunës të mdhaj t' asaj kohë, por mjerisht këta sot s' po mungojnë, se me të vertetë s' mbeti nëpunës i natës, ministër, deputet apo senator qi s' po bajnë shperdorime. Këto gjana ulin dinjitetin e Shtetit e demoralizojnë popullin, bile nuk ka shumë kohë qi avulloret kanë shkarkue e po shkarkojnë mallë kontrabandë; valigjet e deputetvet, e nëpunësve e e senatorvet, po vinë mbushë me artikuj kontrabandë; më tjetren anë dhe Shoqnia e Monopolit të letravet të cingarevet shkrepavet po bën shperdorime të pa-masë. Për shembell shoqnija në fjalë e ka me detyrë t' i apin tregtarvet shitës 8% e përkundra i jep 2-3% e këjo asht se Shoqnija në fjalë ka marrë nepër kamë të drejtat e Shtetit dhe të popullit. Kaq sa për shembell, se kemi edhe më Z. Ministrë. Këto kanë rrjedhë prej pa-kujdesimit t' ish Ministrin... si dhe, si fillet në publik janë bërë edhe sa të tjera shperdorime, si për krypën e Kosovës. Thonë se asht lanë lirë të vinë prej Jugosllavis për t' i u shitë popullit të Kosovës (Krumë), po për kundrazi asht kenë një dredhi me lanë ca Zotni me fitue o ma mirë me thanë, me vjellë arkën e shtetit dhe popullin e mjerë.

Këto sende qi po Ju paraqesim Z. Ministrë t' i konsideroni se janë të verteta, dhe janë bërë prej titullavet t' asaj ministrija, apo prej artikujt të bashkut, se si thashë edhe ma parë mos të bahemi gazi i botës dhe të kapërcejnë më lirisht në kohën t' onë kontrabandat, se sa në kohën e atëne të Qeveris ilegale.

Z. SUL. STAROVA : (M. i Financat) Falënderoj Z. K. Mjeden për sim-

pathin qi tregon ndaj meje.

Projekt ligji qi kemi në bisëdin asht vetëm për të ndjekun dhe gjobitun ata kondrabandistë qi sjellin letër-lojnash, letër-cingaresh e shkrepas. Sa për monopolizimin e krypës, ki si dihet, rregullohet prej Shtetit me nëpunës dhe zyra të posaçme dhe unë di se për rregullimin e kësaj çashtije kemi ligja të foria dhe prap po mundohemi t' i përmirësojmë dhe të krijojmë të tjera për sende qi shihen të nevojshme. Sa për çashtjerë e krypës së Kosovës, me të vertet dhe unë jam i informue se ka ngjarë një gjë dhe për këtë kam kërkuar dësjen e po e studjoj. Në rasht qi do të gjenj prova se vertet ka ndodhë një gjë e tillë u jap fjalën se do të veproj si mas ligjit dhe në qoftë se nuk do të jem i zoti për të krye detyrën dhe t' a nxier të drejtën në shesh, tue m'u përzie të tjerë në kompencën t' ime, për t' a mbulue këtë çashtje, u siguroj se do të vinj përpara Z. së uej e t' u paraqit dorëheqjen.

Duertrokitje.

Z. K. MJEDA : Atë deshëm edhe na.

Z. S. STAROVA : (M. i Financavet) Për t' i prerë hovin e të çduket kondrabandë, jemi tue pregatitun shumë projekt ligjë për të cilat nuk do të zgjatim se për së shpejti kemi me j' u a paraqitë dhe at' herë do të flasëm mbi to. Nuk do të mbajmë nëpunsa qi merren me kondrabandë si dhe kondrabandistët si cili do qoftë do t' a ndjekim dhe do t' a goditim pa mëshirë.

(Vijon)

Shtypshkroja «Nikaj» Tiranë